

RAZGOVOR Dragana Klarić, stručnjakinja za prirodnu i

Mnogi kozmetički sastojci uopće nisu ispitani na toks

Deodoranti i antiperspiranti

Leti se pojačano znojimo te više koristimo deodorante i antiperspirante. Pritom često nismo svjesni što zapravo koristimo ni kako ti proizvodi djeluju. Klarić drži da mnogi od njih sadrže štetne sastojke koji dugotrajnom upotrebom mogu nepovoljno utjecati na naše zdravlje. Zbog toga su u nekim državama poput Kanade i SAD-a antiperspiranti u kategoriji lijekova koji se mogu kupiti bez recepta, u maloprodaji, a dopuštena im je upotreba samo u predjelu pazuha.

»Deodoranti kože aktivnost i razvoj bakterija čime sprječavaju neugodan miris kože. Budući da su uglavnom mirisni preparati, djelomično i ublažavaju miris znoja. Mnogo je kemijskih sastojaka koji djeluju kao deodoranti, a najčešće se upotrebljavaju denaturirani alkohol i triklosan. Triklosan je konzervans s jakim antimikrobnim djelovanjem. Dosad još nije dovoljno istražen, no pokazalo se da u većim dozama ima izrazito štetno djelovanje na zdravlje čovjeka - kancerogeno djelovanje, izaziva oštećenja jetre, slabi imunološki sustav, smanjuje plodnost, narušava hormonalnu ravnotežu, izaziva oštećenja ploda i potencijalna je opasnost za okoliš, primjerice može reagirati sa slobodnim klorom i stvoriti dioksin koji je vrlo toksičan, narušava hormonalnu ravnotežu, vrlo je stabilan i sporo se izlučuje iz organizma. Zbog svog je djelovanja triklosan u nekim državama svrstan u skupinu pesticida, a proizvodi koji ga sadrže često su onečišćeni dioksinom«, objašnjava Klarić. Dodaje da antiperspiranti sadrže soli aluminija, cinka ili cirkonija ili njihovu kombinaciju, a djeluju na smanjenje protoka znoja, sužavajući pore znojnih žlijezda i blokirajući izvodne ka-

naliće znojnih žlijezda. Mnoge aluminijeve soli djeluju iritirajuće i nadražujuće, što rezultira crvenilom i upalom kože. Ako su u spreju, ne preporučuje se njihovo udisanje jer dugotrajnom upotrebom mogu izazvati oštećenje pluća. Aluminij se također povezuje i s Alzheimerovom bolešću. Cirkonijeve soli opasne su ako se udišu pa se zbog toga ne koriste u aerosolima u EU i SAD-u nego dolaze u »sigurnijoj« varijanti - stikovima, gelovima i rolonima.

Deo-proizvodi često sadrže i parabene koji imaju konzervirajuće djelovanje i široku primjenu. Neki znanstvenici smatraju da su opasni za zdravlje narušavajući hormonalnu ravnotežu jer se ponašaju kao estrogeni te povećavaju rizik od pojave karcinoma dojke, karcinoma kože, dok drugi smatraju da su sigurni za upotrebu, no zapravo ni jedno istraživanje nije obradilo što se događa dugotrajnom upotrebom navedenih kemijskih tvari.

»Sve što interferira s prirodnim funkcijama tijela, bilo da je to zaustavljanje znojenje ili utjecaj na hormonalnu ravnotežu, treba izbjegavati, jer jedina sigurna kemijska tvar je ona s kojom niste bili u kontaktu. Jedini sigurni proizvodi koje preporučujem za nanošenje na kožu su oni certificirani ekološki preparati koji uopće ne posjeduju sintetske sastojke. Na mnogim prodajnim mjestima možete pronaći hipoalergene deodorante u obliku kristala, deo-kristal ili kristalni kamen, koji je mineralnog podrijetla (čista kalijeva mineralna sol alaun ili stipsa) ili pak deodorante koji sadrže cink-ricinoleat koji umiruju kožu i neutraliziraju neugodan miris znoja, pri čemu ne ometaju rad žlijezda znojnic«, zaključuje Klarić.

Nataša GAJSKI KOVAČIĆ

Sve se više govori o štetnim sastojcima u kozmetici, a svakim je danom i sve veća osviještenost kupaca koji posvećuju pozornost čitanju deklaracija na proizvodima. O razlici između prirodne i klasične kozmetike razgovaramo s Dragonom Klarić, stručnjakinjom za prirodnu kozmetiku i menadžericom kozmetike Dr. Hauschka.

■ **Koja je osnovna razlika između prirodne i klasične kozmetike?**

- Osnovna i bitna razlika je u sastavu, a time i u načinu djelovanja na našu kožu i cijeli organizam. Prirodna kozmetika sadrži isključivo sirovine prirodnog podrijetla iako i unutar te kategorije razlikujemo proizvode bolje i lošije kvalitete uzmemo li u obzir kvalitetu sirovina te učinkovitost samog proizvoda. Sirovine koje se koriste u prirodnoj kozmetici vrlo su često iz organskog ili, što je još bolje, biodinamičkog uzgoja. I jedan i drugi isključuju upotrebu pesticida, herbicida i umjetnih gnojiva. Klasična kozmetika najčešće sadrži sirovine sintetskog podrijetla, a mnoge od njih, ako ih upotrebljavamo dugo, mogu štetno utjecati na naše zdravlje. Klasična kozmetika može sadržavati i sirovine prirodnog podrijetla, čak mogu biti i iz organskog uzgoja. Zbog tih sastojaka velik broj kupaca smatra da takvi proizvodi pripadaju kategoriji prirodne kozmetike iako za to nemaju nikakav certifikat. Budući da je sve veći broj kupaca informiran o štetnosti pojedinih kozmetičkih sastojaka, sve je veći interes za prirodnu kozmetiku. S obzirom na to da i proizvođači klasične kozmetike žele zadržati pa čak i povećati prodaju svojih proizvoda, oni u proizvodnji svojih kozmetičkih proizvoda koriste sve više sirovina biljnog podrijetla i to ističu u njihovoj reklamiranju, što nam ostavlja dojam o njihovoj prirodnosti. Ako nismo dovoljno informirani te nam se sviđa reklama, vrlo je vjerojatno da ćemo kupiti takve proizvode i živjeti u uvjerenju kako koristimo nešto kvalitetno i dobro za našu kožu, zdravlje i okoliš.

■ **Koliko su doista štetni sastojci što se spominju u kozmetici koju svakodnevno koristimo, kao i oni u sredstvima za čišćenje? Ima li dokaza o njihovoj štetnosti potkrijepljenih istraživanjima i kako takvi štetni sastojci utječu na zdravlje?**

- Mnogi kozmetički sastojci nisu ispitani na toksičnost i ne zna se koje su posljedice njihove dugotrajne upotrebe. Iako ih neki znanstvenici smatraju sigurnima, znanstvena istraživanja koja su provedena u zadnjih nekoliko godina pokazala su, na primjer, da parabeni (butil-paraben, etil-paraben, metil-paraben, propil-paraben), velika skupina kemijskih konzervansa koje možemo pronaći u velikom bro-

Ako želite izbjeći dvojbu o tome je li neki kozmetički proizvod potencijalno štetan ili nije, preporučujem da koristite organsku kozmetiku jer ona ne sadrži potencijalno štetne sastojke

Dragana Klarić

ju kozmetičkih proizvoda, remete ravnotežu estrogena u organizmu, a zbog toga ih se povezuje s karcinomom dojke, endometriozom, cistama na jajnicima, fibrocističkim promjenama na grudima, PMS-om i menstrualnim grčevima. Stoga neki proizvođači iz svojih proizvoda izbacuju parabene i zamjenjuju ih novim konzervansima za koje dosad nije dokazano štetno djelovanje. Mnoge ih tvrtke i dalje koriste iskorištavajući pritom neinformiranost potrošača. Informacije o štetnosti pojedinih sastojaka možete pronaći u literaturi koja obrađuje tu tematiku. Postoji i domaća i strana literatura, a ima je i na internetu.

■ **Što je s dječjom kozmetikom? Koji su najštetniji sastojci tu prisutni?**

- U njoj se također mogu pronaći parabeni. Iako se već godinama priča o njihovoj štetnosti, tek su u zadnje vrijeme neke države - u Europi je prva to učinila Danska - zabranile parabene za primjenu kod djece mlađe od tri godine. Vjerujem da će to uskoro napraviti i druge države. Osim parabena, sveprisutni su naftni derivati poput propilen glikola. To je jedan od najčešće upotrebljavanih sastojaka u kozmetici jer veže velike

kozmetiku

ičnost

količine vode na sebe i ima veliku moć prodiranja u kožu, bolju nego glicerin, a nije tako skup. Služi i kao otapalo i vlaži kožu. Njegova je upotreba sada smanjena jer ima jako iritirajuće djelovanje te može izazvati pojavu ekcema, a prema nekim se istraživanjima smatra da ima neurotoksično djelovanje.

Osim njega, u proizvodima za djecu možemo pronaći fenoksietanol - aromatični eter-alkohol koji se upotrebljava zbog mirisa i konzervirajućih svojstava. Trenutačno se smatra sigurnim za upotrebu u kozmetičkoj industriji. Prema nekim istraživanjima, smanjuje plodnost i toksičan je za reproduktivni sustav, povećava rizik od preranog poroda. Djeluje iritirajuće na oči, pluća i kožu te slabi imunološki sustav.

U proizvodima za kupanje i tuširanje i pastama za zube često ima natrij-lauril sulfata koji iritira kožu i oči, može uzrokovati pojavu suhe kože i ekcema te alergijske reakcije. Potencijalni je mutagen i može zakočiti sintezu DNK.

■ Svojedobno se raspravljalo o štetnosti vlažnih dječjih maramica, uložaka, boja za kosu, odnosno svako toliko se neki proizvod proglasi štetnim, a istodobno rijetko koji bude povučen iz prodaje ili se pak ubrzo ponovo nađe u dućanima. Kako se prosječan potrošač može snaći u tim kaotičnim preporukama?

- Na žalost, kozmetička je industrija vrlo jak lobi i puno više vremena treba da se neki kozmetički proizvod ili proizvodi povuku s tržišta nego što je to slučaj kod njihova predstavljanja tržištu. Osim toga, puno je kontradiktornih informacija. Unatoč tome, trebamo se truditi da budemo informirani. Ako želite izbjeći dvojbu o tome je li neki kozmetički proizvod potencijalno štetan ili nije, preporučujem da koristite organsku kozmetiku jer ona ne sadrži potencijalno štetne sastojke. U organskoj i prirodnoj kozmetici zabranjena je upotreba organskih boja, sintetskih mirisa, naftnih derivata, mineralnih ulja, silikona i drugih potencijalno štetnih sastojaka. Svakako, prije nego što se odlučite za kupnju proizvoda, provjerite ima li odgovarajući certifikat koji jamči prirodnost.

